

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Logistično inženirstvo
Modul: Poslovna logistika

LOGISTIČNO NAČRTOVANJE IN ORGANIZACIJA GOSTOVANJA SLOVENSKE FILHARMONIJE

Mentor: Bojan Radinja, univ. dipl. inž. tehnol. prom.
Lektorica: Sonja Košmrlj, mag. slov.

Kandidat: Marko Španič

Kranj, junij 2012

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju Bojanu Radinji za podporo, usmerjanje in pomoč pri izdelavi diplomske naloge.

Hvala Slovenski filharmoniji, ki mi je stala ob strani in mi omogočila šolanje.
Zahvaljujem se tudi vsem zaposlenim, posebej Mateji, za njeno nesebično pomoč.

Posebna zahvala gre moji ženi, ki me podpira in verjame vame.

IZJAVA

»Študent MARKO ŠPANIĆ izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom BOJANA RADINJE.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

V diplomski nalogi predstavljam problem gostovanja, organiziranja in načrtovanja priprave prireditvenega prostora, prevoza inštrumentov in postavitve Orkestra Slovenske filharmonije.

Predstavljam pomen logistike in njen razvoj skozi zgodovino.

Obseg logističnih opravil za pripravo orkestra je odvisen od zasedbe glasbenikov, ki so potrebni za izvedbo posameznega glasbenega dela (v večini primerov pri projektih sodeluje sto glasbenikov).

Oprelim pojem prireditve, to je dogodek, kadar nekaj načrtujemo oziroma prirejamo. Poznamo več vrst prireditev in posebnosti pri njihovi pripravi.

Prireditve Slovenske filharmonije so predvsem koncerti klasične glasbe. Posebnost pa sta stopničasta postavitve odra in prav tako priprava ustreznega prostora na odru tudi za soliste, ki sodelujejo na koncertih. Priprava odra je zelo zahtevna naloga, zato je treba pristopiti k problemu profesionalno in odgovorno, saj moramo na odru zagotoviti popolno varnost za vse nastopajoče in njihove glasbene inštrumente.

Pred odhodom na gostovanje se moramo do potankosti informirati o projektu ter se pri organizatorju pozanimati o vseh tehničnih zmogljivostih in posebnostih koncertnega prizorišča.

Opišem fizične in tehnične posebnosti postavitve orkestra na prireditvah, sedežni red glasbenikov v orkestru in njegove posebnosti. Poseben poudarek namenjam prevozu inštrumentov.

V zadnjem delu naloge je predstavljen potek logistične priprave za začetek realizacije gostovanja, od uvodnih sestankov, oblikovanja in priprave spletnih strani, do opravil na sami koncertni prireditvi.

KLJUČNE BESEDE

- Orkester
- Organizacija
- Logistika
- Gostovanje
- Klasična glasba
- Koncerti

ABSTRACT

In the dissertation, I will present the problem of touring and guest appearances, the organisation and planning of the performance space, the transportation of instruments and the setting up of the Slovenian Philharmonic Orchestra. I will present the importance of logistics and its historical development.

The extent of the logistics tasks for preparing the orchestra depends on the nature of the ensemble of musicians required for the performance of the particular musical work (in most cases 100 musicians participate in the projects).

I will define the notion of an event, that is, a happening that takes place whenever we plan or organise something. There are numerous kinds of events, each of which has its own specific characteristics in terms of preparation.

In the case of the Slovenian Philharmonic, the events are primarily concerts of classical music. A specific requirement of this kind of event is the tiered setup of the stage, as well as the preparation of a suitable space on the stage for the soloists participating in the concert. The preparation of the stage is an extremely demanding task, and the approach to the problem must be professional and responsible, ensuring the complete safety of all of those appearing as well as their musical instruments.

Prior to embarking on a tour or guest appearance, we must inform ourselves about the project in minute detail, acquiring information from the organiser about all of the technical capabilities and special characteristics of the concert venue.

We will become familiar with the physical and technical characteristics of the setup of an orchestra at performances, the seating order of the musicians in the orchestra and their specific characteristics. Particular emphasis will be placed on the transportation of instruments.

In the final section of the dissertation, there is a presentation of the flow of logistics preparations for the beginning of the realisation of a tour or guest appearance, from the introductory meetings, through the design and preparation of web pages, to the tasks at the actual concert events.

KEY WORDS

- Orchestra
- Organisation
- Logistics

- Guest appearance
- Classical music
- Concerts

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
1.1	Cilji naloge	1
1.2	Predstavitev problema in okolja	1
1.3	Predpostavke in omejitve	2
1.4	Metode dela	2
2	LOGISTIKA IN PRIREDITVE	3
2.1	Logistika in njen pomen	3
2.2	Obseg logističnih opravil	4
2.3	Opredelitev pojma prireditev	7
2.3.1	Vrste prireditev in posebnosti pri pripravi.....	7
2.3.2	Naloge organizatorja prireditev pri pripravi izvedbe prireditev	8
2.3.3	Najpogostejše težave s področja logistike prireditev	8
3	POSEBNOSTI LOGISTIKE KONCERTNIH PRIREDITEV.....	10
3.1	Fizična in tehnična postavitev orkestra na prireditvi	10
3.2	Varnost na koncertni prireditvi.....	12
3.3	Logistična opravila pri varovanju	13
3.3.1	Zaščita glasbenikov pred hrupom.....	13
3.3.2	Varovanje inštrumentov	14
3.4	Logistična opravila pri prevozu.....	16
4	ANALIZA PRIMERA	18
4.1	Logistične priprave za začetek realizacije gostovanja	18
4.1.1	Uvodni sestanki.....	19
4.1.2	Oblikovanje spletnih strani	20
4.1.3	Priprava gradiva.....	22
4.2	Logistično-tehnična plat gostovanja	24
4.2.1	Organizacija o odločitvi in naročili hotela.....	25
4.2.2	Organizacija izbire prevoznikov.....	26
4.2.3	Zavarovanja in dnevnice sodelujočih.....	28
4.3	Koncerti in odmevi	29
4.3.1	Logistična priprava zasedbe za koncertno prireditev	29
4.3.2	Logistična opravila na koncertni prireditvi.....	33
4.3.3	Kritike.....	34
5	SKLEP	36
6	LITERATURA, VIRI.....	38
	KAZALO SLIK	39

1 UVOD

Slovenska filharmonija je javni zavod na področju kulture in se ponaša s častitljivo tradicijo. Njegovo glavno poslanstvo je izobraževati, širiti slovensko in tujo klasično glasbeno literaturo med različne skupine poslušalcev, tudi v odročnejših krajih Slovenije. Zato je velik poudarek na tem, kako dela in kaj ponuja svojim poslušalcem. Poleg tega je cilj SF privabiti čim večje število rednih poslušalcev, abonentov, tako mladih kot starejših. Poleg redne abonmajske dejavnosti, koncertov za mlade ter dobrodelnih koncertov Slovenska filharmonija organizira in izvaja gostovanja svojih ansamblov doma in po svetu. Logistika in organizacija sta pomembna dejavnika. Prevoz inštrumentov se opravlja z vozilom, prirejenim v ta namen, primerno ogrevanim ali klimatiziranim.

Prireditveni prostori morajo biti primerni in prilagojeni potrebam simfoničnega orkestra, velik poudarek je na postavitvi večnivojskega stopničastega odra in primerni vlažnosti prostora, saj je veliko inštrumentov lesenih ter zato občutljivejših in dovzetnejših za morebitne poškodbe.

Orkester je pripravljen na igranje, ko z logističnimi postopki organiziramo vse potrebno za nemoteno in kakovostno delo. Uspešno pripravljen prireditveni prostor in posledično izvrstno izveden koncert zaokrožijo pozitivni odzivi poslušalcev in glasbenih kritikov.

1.1 CILJI NALOGE

Cilj naloge je opisati postopke gostovanja SF od same zamisli do realizacije koncertnega dogodka ali prireditve. Velikokrat se srečujemo z različnimi problemi, kot so porazdelitev stroškov, ureditev terminov s solisti, dirigenti in orkestrom, prevoz inštrumentov, velikost koncertne dvorane, dostopnost prizorišča dogodka, bolezen glasbenikov na gostovanjih ..., zato moramo kot rešitev pripraviti ustrezne nadomestne termine ali načrte.

Pri vsaki prireditvi je potreben takojšen odziv na nastale probleme ali ovire, ki jih vnaprej ne moremo predvideti. Toda izkušnje z minulimi koncertnimi dogodki nam pomagajo, da se lahko hitreje odzivamo in najdemo najboljšo rešitev za nastale težave.

1.2 PREDSTAVITEV PROBLEMA IN OKOLJA

V nalogi se osredotočam na pripravo prireditvenega prostora in postavitev orkestra na njem. Ker orkester sestavlja veliko število glasbenikov, je to zahtevna logistična

naloga. Glasbeniki za svoje nemoteno in kakovostno delo pričakujejo, da jih ob prihodu na oder pričakajo osvetljena dvorana, primerni stoli, pravilna postavitve odra, notna stojala z odlagalnimi poličkami, večji inštrumenti, ki jih sami ne morejo prinesiti na oder, in notno gradivo. Pripravimo tudi varnostne in igralne pripomočke, kot so zvočni ščitniki za zaščito ušes glasbenikov, nameščeni blizu inštrumentov, ki proizvajajo visoko zvočno frekvenco, nepogrešljivi pa so tudi podstavki za odlaganje trobilnih in pihalnih inštrumentov. Oder mora biti pripravljen na treh nivojih, vsak nivo je višji za 15 cm, in to zaradi boljšega kontakta glasbenikov z dirigentom in vidnosti glasbenikov v dvorano, kjer so poslušalci.

Namen diplomske naloge je z nasveti in izkušnjami pomagati vsem, ki opravljajo podobno delo. Poleg tega želim predstaviti naš način dela in logistična opravila, ki so potrebna za pripravo koncertov Orkestra Slovenske filharmonije. Naš cilj je, da na odru in tudi v sami dvorani uredimo čim bolj pripravljeno okolje za nemoteno delo glasbenikov. To nalogo sem si izbral, ker sem zaposlen na področju priprave in izvedbe prireditev za simfonični orkester ali komorni zbor. Prepričan sem, da je tema diplomske naloge zanimiva in nevsakdanja. Res pa je tudi, da se postavitve odrov razlikujejo od koncerta do koncerta in se nemalokrat zgodi, da se srečujemo z novimi težavami, novimi znanji in nenehno iščemo izboljšave.

1.3 PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE

Omejujem se na logistična opravila priprave prireditev in postavitve orkestra na odru. Vsak dirigent ima pravico izraziti svoje želje glede postavitve orkestra na odru, lahko si zaželi ali zamisli drugačen sedežni vrstni red glasbenikov, ker meni, da se tako skladba bolje izvaja in da pride bolj do izraza. V nalogi se večinoma držim standardne postavitve orkestra, ki velja za večino evropskih orkestrrov in se z njo strinja precejšnje število dirigentov. Orkester je sestavljen iz različnih skupin inštrumentov – godal, pihal, trobil, tolkal, harfe in inštrumentov s tipkami – najpogosteje ga sestavlja od osemdeset do sto glasbenikov. Velikost orkestra je odvisna od skladbe, ki jo izvaja. V nadaljevanju predstavim tudi skrb za zdravstveno varnost glasbenikov in varovanje njihovih inštrumentov. Glasbeniki so pogosto izpostavljeni hrupu – večina inštrumentov proizvaja hrup, ki je nad dovoljeno mejo, zato je treba paziti na varnostne ukrepe, ki jih določa varstvo pri delu, saj lahko v daljšem obdobju glasbenik utрпи hude poškodbe sluha. Pomembno pa je tudi varovanje glasbenih inštrumentov, ker so ti zelo dragoceni in občutljivi.

1.4 METODE DELA

V nalogi večinoma uporabljam lastno znanje in spoznanja, ki sem jih pridobil z izkušnjami v preteklih letih, saj o sami temi ni na voljo dovolj ustrezne literature (ali je sploh ni). Še najbolj uporabna metoda pri preučevanju logističnih problemov in

rešitev, opisanih v moji diplomski nalogi, je metoda primerjav in stopnjevanja. H kakovostnim rešitvam so pripomogli pogovori in intervjuji z glasbeniki, arhivarji in odgovornimi na programskem oddelku ter tudi izmenjava izkušenj s sorodnimi dejavnostmi in poklici (v našem primeru so to koncertne in gledališke hiše).

2 LOGISTIKA IN PRIREDITVE

2.1 LOGISTIKA IN NJEN POMEN

Prva prava uporaba logističnih konceptov je dejavnost vojaške logistike med drugo svetovno vojno, miniti pa je moralo še nekaj let, preden so logističnim dejavnostim vojske sledili tudi v podjetjih. Pravi razvoj je logistika dosegla v šestdesetih letih 20. stoletja v ZDA, ko so se podjetja začela spopadati z zasičenostjo trga z blagom, kar je privedlo do zaostritve konkurence med ponudniki. Logistika je tako postala element konkurenčne prednosti, kadar so podjetja svoje blago kupcem dostavljala pravočasno, na pravi kraj, v ustrezni količini, nepoškodovano in po sprejemljivi ceni.

Logistika ima ključno vlogo pri poslovanju podjetij in močno vpliva na razvoj celotnega gospodarstva. Omogoča namreč premike blaga ter pospešuje prodajo blaga in storitev. Če blago do kupcev ne prispe pravočasno, ga ti ne morejo kupiti. Prodaja ne steče niti, če blago ne prispe na pravi kraj ali če količina in kakovost ne ustrežata. Podjetja se vse bolj zavedajo vloge, saj ta lahko predstavlja konkurenčno prednost pred preostalimi podjetji.

Človek je moral od vselej premagovati prostor in čas. Logistika se je začela razvijati kot vojaška veda, od koder se je preselila v gospodarstvo, kjer sledi tehnološkimi, ekonomskim, ekološkimi in socialnim ciljem. Vedo o logistiki so definirali različni avtorji, zato je zapisanih veliko različnih definicij.

Tudi glede izvora besede logistika ni enotnega mnenja. Pretežni del avtorjev meni, da gre za francoski izvor iz besede *loger*, ki pomeni namesto ali nastanitev. Vsekakor gre za vedo, ki se je razvila na vojaškem področju in je v zadnjih desetletjih postala samostojna raziskovalna disciplina.

Pojav globalizacije in širitev trga sta ustvarila povečanje konkurenčnosti v vseh panogah industrije in gospodarstva. Logistični operaterji so prisiljeni izvajati vrsto dodatnih dejavnosti, več transakcij v manjših količinah, s krajšim časom pretovora, z manjšimi stroški in z večjo natančnostjo. Da bi se povečala vrednost v logističnih sistemih, sta potrebna učinkovito načrtovanje in sprejemanje odločitev na različnih področjih logistike.

Logistika je priznana kot pomembno orožje v boju za prednost pred konkurenco. Prav zato morajo imeti podjetja dobro opredeljena razmerja med strategijami in logističnimi cilji. Da bi lahko realizirali zadane cilje, mora podjetje sprejemati pravilne odločitve na štirih različnih področjih.

To so: logistična infrastruktura, logistični kontrolni sistem, logistični informacijski sistem in kadrovsko upravljanje.

2.2 OBSEG LOGISTIČNIH OPRAVIL

Predstavljam logistična opravila pri izvedbi koncertne prireditve za orkester v javnem zavodu na področju kulture. V odvisnosti od zahtevnosti skladbe in zasedbe glasbenikov, ki so potrebni za izvedbo posameznega glasbenega dela, običajno v orkestru nastopa sto glasbenikov, zato je za pripravo odra za takšno število sodelujočih potreben resen in premišljen pristop.

Slovenska filharmonija organizira in izvaja koncertno dejavnost, poleg tega pa skrbi tudi za oddajo svojih prostorov zunanjim sodelavcem. Tehnična služba Slovenske filharmonije je odgovorna za pripravo dvorane za poslušalce koncertnih prireditev. Stoli in zaporedne vrste v dvorani morajo biti pravilno oštevilčeni, da se gostje prireditve lažje in brez zapletov znajdejo, ko vstopijo z vstopnico v dvoranski prostor. Seveda imamo pripravljeno tudi hostesno službo, ki poskrbi za lažje koordiniranje gostov, da ne bi po nepotrebnem iskali svojega prostora v koncertni dvorani. Hostesna služba poskrbi tudi za garderobo, kjer lahko gostje pustijo odvečne stvari, ki jih med poslušanjem koncertnega dogodka ne potrebujejo ali bi z njimi ustvarjali moteče zvoke in motili prireditev.

*Slika 1: Garderoba v Slovenski filharmoniji
(Vir: Lastni vir)*

Dvorana mora biti med koncertom zatemnjena, da ustvarimo prijetnejše občutenje same prireditve. Med pripravo je treba na splošno pregledati vse žarnice, ali svetijo, ali jih je treba zamenjati, temperatura v vseh prostorih ne sme biti nižja od 21,5°C. V nasprotnem primeru vključimo gretje; če je v prostorih prevroče, vključimo klimatsko napravo, da prostor prezračimo in ohladimo. Nato delo nadaljujemo s pripravo koncertnega odra za nastopajoče. Pristopimo k inšpektorju orkestra, ki ima pripravljeno dispozicijo, na kateri je točno določeno število vseh glasbenikov, ki sodelujejo na prireditvi. Določeno ima tudi postavitvev ali vrstni red glasbenikov, ki jih želi dirigent na odru. Ko delo opravimo v skladu z dispozicijo, počakamo na prihod dirigenta, ki lahko poda še zadnje popravke v zvezi s postavitvijo ali potekom prireditve.

*Slika 2: Dvorana Marjana Kozine v Slovenski filharmoniji
(Vir: <http://www.filharmonija.si/dvorani/dvorana-marjana-kozine/>)*

Ko je koncertni oder pripravljen, je treba nanj dostaviti večje inštrumente, ki jih glasbeniki ne morejo prenašati sami. Pri tem je beseda o velikih, nerodnih in težkih inštrumentih. Za dostavo klavirja uporabljamo posebno premično gosenico, ki je zelo praktična, saj lahko z njo premikamo klavir tudi po stopnicah, harfo pa naložimo na dvižna kolesčka z ročko in jo tako varno dostavimo na ustrezen prostor. Pogosto moramo poskrbeti tudi za večje inštrumente iz skupine tolkal, kot so veliki boben, marimba, ksilofon, vibrafon ... ali pa za največje inštrumente iz skupine godal, kot je kontrabas.

Med logistična opravila sodi tudi priprava vadbenih prostorov, ki morajo biti zvočno izolirani, notnih stojal, stolov in skrb za primerno osvetljava. Vadbeni prostori so v kletih Slovenske filharmonije poleg garderobnih sob in skladišča inštrumentov. Skladiščni prostor je namenjen za shranjevanje in varovanje inštrumentov. Je primerno opremljen ter ima vgrajene posebne protipožarne senzorje, merilec vlage, kamero in alarmno napravo, ki opozarja o morebitnem nasilnem vstopanju v skladišče. Vsak inštrument, ki je v skladišču, mora biti shranjen v primerni škatli ali kovčku.

Ne smemo pozabiti arhiva, ki nosi levji delež naloge pri pripravi notnega gradiva in notnih map. Za vsak koncert posebej je pripravljeno notno gradivo za člane orkestra ter dirigente in soliste. Obseg logističnih opravil za pripravo koncertne hiše in dogodka je zahtevna in velika naloga.

Slika 3: Arhiv Slovenske filharmonije
(Vir: Lastni vir)

2.3 OPREDELITEV POJMA PRIREDITEV

Pojem prireditev je pojasnjen kot javni dogodek, nekaj, kar načrtujemo ali prirejamo. Prireditev je načrtovano dejanje in se definira kot dogodek kulturnega, etnografskega, športnega, zabavnega, zdravstvenega ali drugega značaja ter je namenjen obiskovalcu z različnimi nameni, kot so sprostitev, učenje, zabava in drugo. Prireditve so postale sestavni del marketinške strategije, zato je potreben profesionalni pristop pri organizaciji in izvedbi. Priprava in načrtovanje prireditev sta izredno pomembna, kajti nadziranje in upravljanje med samo prireditvijo sta le omejeno izvedljiva. Vsaka prireditev ima svojo vizijo, poslanstvo in cilje. Prireditev vidimo kot organizacijo ali vedenje ljudi, ki se v nekem osrednjem dogodku srečajo, izmenjajo misli, uživajo ali preprosto uživajo v samem dogajanju.

2.3.1 VRSTE PRIREDITEV IN POSEBNOSTI PRI PRIPRAVI

Obstaja širok spekter prireditev, ki so lahko:

- informativne in predstavitvene narave, nastopi, športne prireditve,
- dnevi odprtih vrat, ekskurzije, ogledi, prireditve v prostem času, turneje,
- sejmi, razstave, prodajne predstavitve,
- seminarji, zborovanja, delavnice, predavanja, zbori, seje,
- prazniki, jubileji, zabave, glasbene zabave, mitingi, mestni prazniki, izleti.

Prireditve Slovenske filharmonije so predvsem koncerti, na katerih je pogosto treba nadzirati in upravljati med samo prireditvijo, saj moramo pripraviti prostor za solista, ki se orkestru priključi sredi prireditve. Pripravimo prostor na levi od dirigenta, če sta solista dva ali jih je več, pa jih razporedimo na levo in desno stran ob dirigentskem podstavku. Spreminjanje na odru ne sme trajati več kot tri minute. Če je solist na

klavirju, je proces reorganizacije odra drugačen. Takrat ni treba predstavljati glasbenikov, saj klavir postavimo pred orkester, moramo pa dirigentski podstavek za dobro četrtino poriniti pod klavir, da imata solist in dirigent kontakt. Drugačen način dela in organizacije odra je potreben tudi, ko z orkestrom sodeluje pevski zbor: pevci so za orkestrom. Priprava odra je zahtevnejša, zato imamo za takšno prireditev posebno stopničasto odrsko konstrukcijo in varovalne ograje, ker je pevski zbor postavljen vsaj na višini enega metra. Omeniti moram, da spremembe na prireditvi izvajamo pred odprto zaveso pred občinstvom, zato moramo delo opraviti hitro in pravilno ter ob tem biti urejenega videza.

2.3.2 NALOGE ORGANIZATORJA PRIREDITEV PRI PRIPRAVI IZVEDBE PRIREDITEV

Organizator analizira smernice in prireditveno nalogo za naročilo prireditve, pripravi koncept prireditve ali izdelava program predvidenega pristopa in izvedbe naloge, pripravi predlog členov operativnega tima za sodelovanje na posameznih prireditvenih področjih. V študiji izvedbe prireditve moramo opredeliti: izhodišča prireditve, cilje in strategije, strukturo in vsebino, vrsto in nivo prireditve, finančne vire in sredstva, organizacijo prireditve, člane, informacijski sistem, delovne pogoje, programe in opremo, izobraževanje in literaturo. Organizator pripravi določena vprašanja, ko načrtuje prireditev.

Nekatera osnovna vprašanja:

- Kdo so obiskovalci?
- Koliko obiskovalcev pričakujejo?
- Bo treba okrasiti prostor?
- Kdaj bo prireditev potekala in koliko časa bo trajala?
- Ali moramo upoštevati protokol za posebne goste?
- Kdo lahko pomaga?

Uskladiti je treba še formalnosti: Določitev teme in datum prireditve, razdelitev vlog (sponzorji, partnerji, človeški, fizični in finančni viri), vsebinske in časovne oblike aktivnosti, pridobitev posebnih dovolilnic, stiki z javnostmi, oblikovanje proračuna, splošni prihodki in splošni odhodki prireditve, minutni program prireditve, priprave v primeru presenečenj ali višje sile, postavitve ciljev, poročilo o prireditvi in njen zaključek.

2.3.3 NAJPOGOSTEJŠE TEŽAVE S PODROČJA LOGISTIKE PRIREDITEV

Če prireditve ne načrtujemo skrbno, imamo težave z izvedbo. Zato se priprave na prireditev lotimo skrajno strokovno.

Težave se začno z velikostjo prostora, kjer bo potekala prireditve, če se dogaja v središču mesta, niso zagotovljena parkirna mesta za goste, zaposlene, potrebni sta dobra dostopnost in možnost uporabe dovoznih poti, poseben prostor za prihod/izhod, namenjen intervencijskim vozilom. Vhodi/izhodi za goste (posebna pozornost je namenjena invalidom), zaposlene, dobavitelje. Ustrezni toaletni prostori (ustreznost glede na število obiskovalcev, ločeno za goste in zaposlene, urejenost, čistoča), način postrežbe, prostor za udeležence (mize, stoli in dekoracija), električna, plinska, vodna napeljava, delovanje prezračevalnih in klimatskih naprav, izhodi v sili (biti morajo posebno osvetljeno označeni), določitev in ureditev prostora za odmetavanje vseh vrst odpadkov (plastika, steklenice, hrana, vnetljive in nevarne snovi).

Slika 4: Orkester Slovenske filharmonije na koncertu na dobrodelnem koncertu v Arboretumu Volčji Potok (Vir: Arhiv Slovenske filharmonije)

Oder, prostor za nastopajoče, je glavni prostor prireditve. Urejen mora biti v skladu z nosilno temo prireditve, z zahtevami nastopajočih in v okviru predvidenih stroškov. Posebna pozornost je namenjena dekoraciji in varnosti. V bližini odra je treba urediti poseben prostor, namenjen koordinaciji dogajanja na odru. Vanj imajo vstop le nastopajoči, koordinator programa in scenski delavci. Potrebno tehnično opremo si organizator lahko tudi izposodi (najame) ali pa jo nastopajoči pripeljejo s seboj. Izvajanje prireditve, počutje gostov in uspešnost prireditve so malokdaj odvisni od

primerne tehnične opremljenosti. Pri električni napeljavi moramo biti pozorni na napetost električnega toka, vrsto napeljave, moč naprav, priključenih v sistem (da ne bi nenadoma prenehale delovati med prireditvijo). Neprimerno priključene naprave lahko povzročijo kratek stik ali pa koga poškodujejo. Primerna postavitve luči vpliva na vidno zaznavanje prireditve (osvetljenost prostora, posebni svetlobni učinki). Z izbiro glasbene opreme vplivamo na slišnost dogajanja na odru. Upoštevati moramo akustiko prostora, vrsto glasbe, postavitve zvočnikov in mikrofonov. Ne glede na to, kako zahtevna in bogata bo tehnična opremljenost prizorišča, je priporočljivo, da za tehnične podrobnosti poskrbi strokovnjak.

3 POSEBNOSTI LOGISTIKE KONCERTNIH PRIREDITEV

3.1 FIZIČNA IN TEHNIČNA POSTAVITEV ORKESTRA NA PRIREDITVI

V naslednjem poglavju spoznamo fizično in tehnično postavitve koncertnih prireditev, povezanih z delom našega orkestra.

Ko omenjamo orkester, govorimo o velikem številu glasbenikov, ki imajo svoje posebnosti. Delo začnemo s fizičnimi postopki, to pomeni, kaj vse prinesemo in pripravimo na koncertnem odru, brez uporabe robotike ali tehnike.

Za prisotnost stotih glasbenikov potrebujemo sto stolov, ki se med seboj razlikujejo, za večino glasbenikov so potrebni navadni stoli brez naslona za roke, ker jih naslon pri igranju ovira.

Glasbeniki, ki igrajo na inštrument, kot je kontrabas, potrebujejo visoke stole z naslonom za noge, ker je inštrument visok in se nanj igra v napol stoječem položaju. Za tolkala potrebujemo stole na kolesčkih, ker je veliko premikanja z enega tolkalnega inštrumenta do drugega.

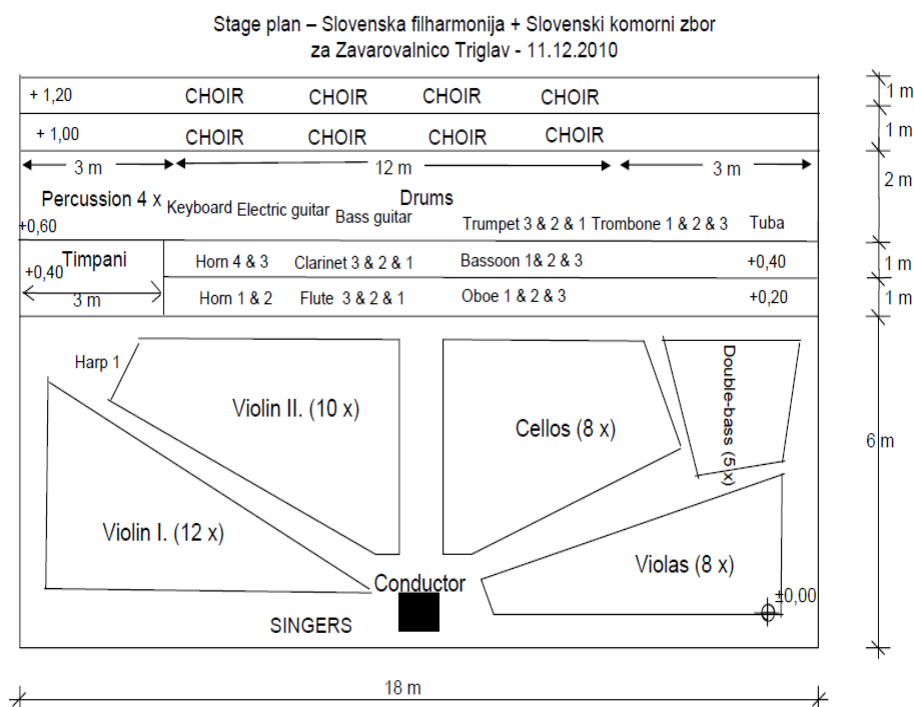
Dirigent potrebuje hidravlični stol, da si izbere višino, ki mu ustreza. Nato pripravimo notna stojala in pripomočke, ki jih glasbeniki potrebujejo za igranje. Notnih stojal potrebujemo približno petdeset kosov, večinoma se uporablja eno notno stojalo na dva glasbenika za godala, ki predstavljajo večino v orkestru.

Med pripomočki, potrebnimi za igranje, so odlagalne poličke, ki jih pritrdimo na notno stojalo, podstavki za odlaganje inštrumentov in leseni križi, ki jih potrebujejo violončelisti. Inštrument ima na spodnji stani železno konico, ki služi za oporo pri igranju; lahko poškoduje parketni pod, zato jim podstavljamo lesene križe pod inštrument. Pomembno je omeniti zvočne zidove oz. ščitnik, ki varuje ušesa

glasbenikov, ker lahko zaradi dolgoročne izpostavljenosti visokemu hrupu nastanejo okvare sluhovoda glasbenikov.

Pripraviti je treba še dirigentski podstavek z varovalno ograjo, ker mora biti dirigent na višini, da vidi vse nastopajoče glasbenike, in veliko notno stojalo, na katero odloži notne partiture, to so velike note, na katerih so notni zapisi vseh inštrumentov.

Posebnost je priprava odra, ki je razdeljen na tri oz. štiri dele po potrebi, prvi del je največji in je namenjen godalom, pravimo mu nultni del. Drugi del je od prejšnjega višji za 15 cm in je namenjen pihalom, tretji del je od predhodnega ponovno višji za 15 cm in je za trobila, četrti del je višji od prejšnjega in je namenjen tolkalom. Najvišji del je treba zavarovati z ograjami in letvami, da stoli glasbenikov ne zdrsijo s praktikabla. Tako dobimo stopničasti oder, ki je posebnost koncertnih prireditev. Nato so na vrsti inštrumenti, ki so veliki in težki, zato jih mi prinesemo na oder. Med te inštrumente spadajo npr. pavke, kontrabasi, harfa, klavir ...

Slika 5: Načrt priprave odra za koncert
(Vir: Arhiv Slovenske filharmonije)

Ostane nam še tehnična plat v smislu pravilne postavitve in uporabe robotike za pomoč pri prenašanju in postavljanju orkestra na odru. Ker so nekatere prireditve in koncertna postavitve odra postavljeni scensko zahtevnejše, na višini potrebujemo

pomoč strojev. Npr. za premikanje klavirja uporabljamo premično gosenico, ki premaguje stopnice, posebna hidravlična dvigala, da inštrumente dvignemo ali spustimo na oder/tla. Tehnična postavitve pomeni tudi razmišljanje in vedenje o postavitvah koncertnih prireditvah, sedežnem redu glasbenikov (kje kdo sedi).

3.2 VARNOST NA KONCERTNI PRIREDITVI

Javne prireditve se ob določenem času začnejo in končajo. Ljudje se pred dogodkom začnejo zbirati, med prireditvijo praviloma ostanejo na prizorišču, po koncu prireditve pa se razidejo.

Organizacijski ukrepi varnosti: Organizacijski ukrepi so pri javnih prireditvah prav gotovo najpomembnejši. Slovenska zakonodaja in praksa veljata na tem področju za urejeni in učinkoviti. Pri javnih prireditvah je nastanek požara večinoma odvisen od hišnega reda notranje organizacije in varovanja. Preprečiti je treba vnos pirotehničnih sredstev, nevarnih, trdih predmetov (steklenice, kamenje ...) ter predmetov, s katerimi lahko poškodujemo ljudi. Nadzor vnosa nevarnih predmetov je preventivni ukrep, ki ga je mogoče uspešno izpeljati, potrebno je le sodelovanje med organizatorjem prireditve in varnostno službo.

Gradbena izvedba: Objekti za javne prireditve morajo biti grajeni tako, da je zagotovljena gradbena stabilnost. Morajo biti odporni proti požaru za določen čas, praviloma za dve uri. Prepovedana je uporaba gorljivih talnih oblog, sten in stropov iz lahko vnetljivih materialov. Spremljevalni prostori, kot so garderobe, vadbeni prostori ..., morajo biti od poti za umik požarno ločeni. Deli komunikacij, hodniki, stopnišča, morajo biti od sosednjih prostorov požarno ločeni (požarne stene, vrata ipd.).

Tehnični ukrepi: Na prvem mestu navajamo varnostno razsvetljavo ter oznake za smeri in izhode na poteh za umik. Prek ozvočenja ljudi obveščamo in usmerjamo umik. Dobra komunikacija med reševalci (zdravstvenim osebjem, gasilci, policijo) je zelo pomembna. Varnost ljudi je zagotovljena, če na poteh za umik ni dima, to omogočajo naprave za nadzor dima. Pri načrtovanju varnostnih ukrepov za velike prireditve ne zadošča samo upoštevanje tehničnih predpisov, izdelati je treba varnostne analize.

Varnostni ukrepi na koncertni prireditvi: Poleg vseh naštetih ukrepov je treba za zagotovitev varnosti vedno znova pozornost nameniti manjšim ukrepom varnosti, ki so zelo pomembni. Na robove stopnic prilepimo svetleči trak, da se vidijo tudi v temi, na višini oder zavarujemo z varnostno ograjo, pomembno je tudi, da v zaprtem prostoru pazimo, da glasbeniki niso na prepihu (če je le mogoče) in da na višini 30 cm pristavimo stopničko, da se kdo ne poškoduje, ko prihaja na/zapušča odsko prizorišče.

3.3 LOGISTIČNA OPRAVILA PRI VAROVANJU

3.3.1 ZAŠČITA GLASBENIKOV PRED HRUPOM

Glasbeniki so izpostavljeni nenehnemu hrupu, zato veliko truda vlagamo v to, da hrup vsaj za odtenek omilimo.

Evropska direktiva: Okvirna direktiva in druge direktive, ki se nanašajo na obravnavanje delovnega mesta, kot na primer o hrupu, osebni varovalni opremi in nosečih delavkah. Določajo načine ravnanja z vsemi tveganji, ki so jim izpostavljeni vsi delavci zaradi hrupa.

Temeljna načela varnosti in zdravja pri delu: izogibanje tveganju, ocenjevanje tveganja, ki se mu ni mogoče izogniti, obvladovanje tveganja pri viru, prilagajanje dela posameznika, prilagajanje tehničnemu napredku, nadomeščanje nevarnega z nenaravnim ali manj nevarnim, razvoj celovite varnostne politike, dajanje ustreznih navodil delavcem.

Od delodajalcev se zahteva, da tveganja zaradi izpostavljenosti hrupa obvladujejo pri viru ter da jih z upoštevanjem tehničnega napredka in razpoložljivosti varnostnih ukrepov odpravijo ali zmanjšajo na najnižjo možno raven. Ker so na voljo boljše možnosti za odpravo ali nadzor tveganj.

Za določitev ukrepov, potrebnih za izvajanje zahtev (direktive o hrupu iz leta 2003 v glasbeni in razvedrilni dejavnosti), imajo države članice pravico do dodatnih dveh let predhodnega obdobja za usklajitev z zahtevami te direktive. Dejstvo je, da je namen dela v teh dejavnostih pravzaprav zvok, zato običajni načini varovanja pred hrupom niso uporabni. Kljub temu pa ni nobenega dvoma, da je mnogo delavcev pri svojem vsakdanjem delu izpostavljenih ravnemu hrupu, ki lahko povzročijo poškodbe sluha. Ne obstaja enostavna rešitev, kako se hkrati izogniti začasni izpostavljenosti premočnemu zvoku in zagotoviti popolnost umetniškega izraza.

*Slika 6: Vlitek zaščitnega čepka proti hrupu
(Vir: Lastni vir)*

V Sloveniji se z učinkovito zaščito sluha ukvarjajo predstavniki podjetja Neuroth. Glasbenikom odvzamejo ušesne odtise, na podlagi katerih izdelajo zaščitne čepke proti hrupu. Za zaščito pri delu v orkestru je namenjen izdelek Elacin z različnimi vrstami filtrov.

Več informacij o zaščitnih sredstvih najdete na spletni strani http://www.neuroth-zascitasluha.si/cms/cms.php?pageName=Gehoerschutz_fuer_Privat.

3.3.2 VAROVANJE INŠTRUMENTOV

Glasbenik za varovanje svojih inštrumentov poskrbijo sami, saj inštrument najboljše poznajo. Nekateri glasbeniki na isti inštrument igrajo vso svojo glasbeno umetniško kariero.

Poznamo več vrst inštrumentov:

- godala (violina, viola, kontrabas, violončelo ...)

- pihala (flavta, oboa, klarinet, fagot ...)
- trobila (rog, trobenta, pozavna, tuba ...)
- tolkala (melodična in ritmična)
- brenkala in inštrumenti s tipkami (harfa, harmonika, čembalo, orgle, klavir ...)

*Slika 7: Violina v zaščitnem kovčku
(Vir: Lastni vir)*

Za varovanje in ustrezno delovanje glasbenih inštrumentov moramo zagotoviti ustrezno vlago in temperaturo. Inštrumenti so v veliki večini narejeni iz lesa in zato toliko bolj občutljivi na vse spremembe. Med prenašanjem ali selitvijo moramo imeti za vsak inštrument posebne kovčke ali škatle, obloženi morajo biti z varnostno peno, ki inštrument čuva pred udarci, padci in vremenom. Vsak kovček mora biti narejen po meri iz trdnega materiala in priporočljivo je, da vsebuje merilnik vlage (idealna je 50-odstotna vlažnost), merilnik trenutne temperature (ne sme biti nižja od 19°C ali previsoka) in imeti mora ključavnico, da zavaruje inštrument pred tatvinami. Pogoji, ki jih imamo v našem skladiščnem prostoru, so zaradi pravilne opremljenosti idealni za varovanje inštrumentov. Suh zrak v prostoru, prevelika vlaga ali prenizke temperature so najpogotejši krivci za poškodbe lesenih inštrumentov. Naj omenimo, da ima prvi violinist, koncertni mojster, violino v vrednosti, primerljivi ceni trisobnega

stanovanja v Ljubljani. Za nakup inštrumenta so poskrbeli sponzorji, ki so violino tudi ustrezno zavarovali in je njihova last.

Pri hitrih spremembah temperature (toplo/hladno) se v daljšem obdobju poškodujejo tudi kovinski inštrumenti, saj zaradi prekomerne izpostavljenosti vlagi nastaja rja. Tak inštrument se začne luščiti in kvariti. V današnjem času je izum, ki so ga odkrili Nemci, pravi čudež tehnike. Klavirju so namreč v notranjost vgradili posebne senzorje, ki sami uravnavajo vlago z izločanjem pare (drobne kapljice) in skrbijo za idealno vlažnost. Prav tako moramo poskrbeti za ustrezne razmere pri shranjevanju in varovanju harfe.

3.4 LOGISTIČNA OPRAVILA PRI PREVOZU

Omenili smo, da je za vsak inštrument odgovoren glasbenik, morebitne poškodbe je treba pravočasno prijaviti odgovorni osebi. Pri prevozu inštrumentov na dogovorjeno lokacijo odgovornost za nastalo škodo prevzame prevoznik. Zato je pomembno, da imamo pri transportu ustrezno zavarovane inštrumente, da so ti na prevoznem sredstvu pravilno in varno naloženi in pritrjeni.

Vedno začnemo nalagati večje in proti koncu manjše inštrumente. Vsi so v svojih varnih škatlah ali kovčkih, da se med vožnjo ne poškodujejo.

Poleg inštrumentov vozimo tudi zložljiva notna stojala, garderobne omare, ki so prilagojene za selitve in imajo manjša kolesa ter olajšajo njihovo premikanje. Omare so velike in težke. Notno gradivo in notne mape, ki jih potrebujejo glasbeniki na notnih stojalih, nam pripravi arhiv, tovorimo pa še posebne stole, ki jih potrebujejo dirigent, tolkalci in kontrabasisti, ter pripomočke, ki jih glasbeniki potrebujejo za igranje, odlaganje inštrumentov in varnost (zvočni ščitniki). Vse skupaj zavarujemo z varovalnimi vrvmi, po ponovnem pregledu varnostne ustreznosti se lahko odpravimo na pot.

Obstajajo tudi pravila za prevoznika, ki mora zagotoviti primerno temperaturo v vozilu (*»vebasto«*), saj se občasno zgodi, da inštrumenti čez hladno noč ostanejo v vozilu ali obratno, če je prevroče, mora biti v vozilu klimatska naprava, ki vozilo ohladi na primerno temperaturo. Teža prevoznega sredstva ne sme presegati 7,5 ton, ker se taka vozila po naših prometnih predpisih ne smejo voziti ob nedeljah, praznikih in po lokalnih cestah. To pa bi bilo za naše prireditve zelo slabo, ker imamo velikokrat koncerte ob nedeljah ali na praznični dan, zato je samo tako vozilo primerno za naše delo.

Redko se zgodi, da imamo preveliko količino blaga, ker je zasedba nastopajočih velika in posledično več tolkal, v takem primeru si izposodimo še kombi vozilo, ki je prav tako primerno opremljeno za prevoz inštrumentov.

Občasno je treba prevoz inštrumentov opraviti z letalom. Manjše inštrumente lahko brez težav držimo v naročju, lahko jih prinesemo v kabino. V kabini so lahko tudi večji inštrumenti (obseg ne sme biti večji od okvirja vrat) ali inštrumenti, ki so zelo dragoceni. Taki inštrumenti morajo biti v varovalnih kovčkih in jih morajo že vnaprej prijaviti, da dobijo soglasnost o prevozu in za njih je treba rezervirati posebno dodatno sedišče. Inštrumenti ne smejo vsebovati nobenih nevarnih materialov ali artiklov (razni nožki za izdelovanje ustnikov ...).

Večino inštrumentov, ki so manjši, lahko spravimo v velike škatle in tako ne nalagamo desetih kovčkov, ampak eno večjo škatlo. Na letališču pridobimo informacije o ustrezni velikosti škatel. Izdelamo jih po meri.

Vsi inštrumenti so zavarovani in če jih na letališču izgubijo ali se kakorkoli poškodujejo, je škoda povrnjea. Seveda si takega razpleta ne želimo.

*Slika 8: Prevoz inštrumentov
(Vir: Lastni vir)*

Slika 9: Garderobne omare
(Vir: Lastni vir)

4 ANALIZA PRIMERA

4.1 LOGISTIČNE PRIPRAVE ZA ZAČETEK REALIZACIJE GOSTOVANJA

IDEJA KONCERTNEGA CIKLA PIKA – TOČKA – TAČKA:

Pred leti je hrvaški dirigent Vjekoslav Šutej dejal, da lahko glasbeniki naredijo, česar politiki ne zmorejo – združijo narode na območju nekdanje Jugoslavije. Po Šutejevi smrti so direktorji treh nacionalnih filharmonij, Slovenske, Zagrebške in Beograjske, v sezoni 2011/12 uresničili idejo in organizirali regionalni projekt z naslovom Pika – Točka – Tačka (v nadaljevanju PTT).

Cikel koncertov, ki naj bi trajal pet let, so uradno podprli predsedniki in premierji treh držav (Slovenije, Hrvaška in Srbije) ter veleposlaniki ZDA v posameznih državah. V posamezni sezoni je po pet koncertov z istimi dirigenti, solisti in sporedi. Vsak orkester v svojem matičnem mestu nastopa pod taktirko svojega glavnega dirigenta in z njim gostuje v drugih dveh mestih.

Beograjsko filharmonijo na gostovanjih vodi Muhaj Tang, Slovensko Emmanuel Villaume, Zagrebško pa Dmitrij Kitajenko.

Preostala dva koncerta sta v vseh treh mestih dirigirala ameriška dirigenta Andrew Grams in Jonathan Schiffman.

Slovenska filharmonija je v sklopu cikla PTT gostovala 9. decembra 2011 v Zagrebu in 10. decembra 2011 v Beogradu.

Priprave projekta so se začele že dosti prej. Na sestankih in v obsežni elektronski korespondenci je bil na začetku določen naziv cikla, potem so se začeli pogovori o skupnih spletnih straneh, koncertnih sporedih, dirigentih in solistih.

4.1.1 UVODNI SESTANKI

Prvi konkretniji dogovori o uresničitvi ideje cikla PTT so potekali 17. maja 2011 v beograjskem Hotelu Continental.

Sodelovali so:

- direktor Slovenske filharmonije Damjan Damjanovič s sodelavci,
- ravnatelj Zagrebške filharmonije Miljenko Puljić s sodelavci,
- direktor Beograjske filharmonije Ivan Tasovac s sodelavci.

Na dnevnem redu sestanka so bile naslednje točke:

- preciziranje končnega naziva cikla,
- predstavitev in osvojitve vizualne identitete projekta,
- uskladitev promocijskega teksta o projektu,
- načrt realizacije internetne kampanje (izdelava skupne internetne strani, Facebook in Tweeter profila v vsaki državi),
- predstavitev in osvojitve teksta skupne podpore za sponzorje,
- razno.

Poročilo sestanka:

1. Sprejet je bil naziv projekta PIKA – TOČKA – TAČKA
2. Vse filharmonije so se obvezale, da v določenem času (do 25. maja 2011) izdelajo predloge za vizualno podobo. O končni rešitvi so se po tem datumu dogovorili direktorji treh filharmonij.

Smernice za grafični dizajn:

- Treba je narediti nevtralno, konzervativno rešitev, ki ne bo žaljiva za nikogar.
- Naziv projekta predstavlja piko na preteklost in gradi novo prihodnost.
- Cilj projekta – z rezultati glasbe je potrebno doseči to, kar se s politiko ne da.

V nadaljevanju pogovorov so se odločili, da je treba promocijsko gradivo prevesti v štiri jezike (slovenščina, angleščina, hrvaščina in srbsščina) za potrebe oglaševanja, v glavnem delu sestanka pa so se dogovorili še o realizaciji spletne kampanje. Prednostna naloga je bila izdelava spletnih strani z naslovom www.pikatockatacka.net, na kateri so na voljo fotografije, podatki o koncertih,

življenjepisi orkestrrov in umetnikov, teksti o projektu, pisma podpore, komentarji obiskovalcev spletnih strani ...

Vsaka država je v svojem jeziku izdelala vsebinsko poenoten Facebook in Tweeter profil. Uporabniki Facebooka so tako pridobili ekskluzivo in prednost pri pridobivanju novih informacij.

Izdelali so finačni načrt projekta in podali podatke o morebitnih sponzorjih. Dogovorili so se o delitvi stroškov in problematiki prenosov koncertov na nacionalnih televizijah. Za skrb in varnost umetnikov mora poskrbeti država gostiteljica, za stroške gostovanja pa poskrbi vsak orkester posebej.

4.1.2 OBLIKOVANJE SPLETNIH STRANI

Potrebno je bilo poskrbeti za oblikovno zasnovo spletnih strani ter pripraviti ustrezni tekstovni ter slikovni material. Teste so prevedli v štiri jezike (slovenski, angleški, srbski ter hrvaški). V nadaljevanju podrobneje predstavljam le projekt gostovanja Orkestra Slovenske filharmonije v Zagrebu in Beogradu. Slovenska filharmonija je gostila svojega glavnega dirigenta Emmanuela Villaumea in pianista Andrewa von Oeyena.

Glavni dirigent Orkestra Slovenske filharmonije Emmanuel Villaume je avgusta 2009 postal tudi glavni dirigent Orkestra Slovaške filharmonije v Bratislavi, med letoma 2001 in 2010 pa je bil glasbeni direktor Opere in orkestra v Spoletu (ZDA). Do sedaj se je predstavil z veliko različnimi operami in dirigiranjem različnim svetovnim orkestrom.

Emmanuel Villaume je bil rojen leta 1964 v Strasbourgu. Njegovo glasbeno izobraževanje se je začelo na tamkajšnjem konservatoriju, študij pa je potem nadaljeval v Parizu, kjer je diplomiral iz književnosti, filozofije in muzikologije. Kot študent dramskih umetnosti je občasno nastopil tudi v gledaliških predstavah. Pri enaindvajsetih je postal dramaturg v Renski operi v Strasbourgu. Njegove posnetke najdemo na zgoščenkah založb Deutsche Grammophon, Decca, Timpani in Emi. Emmanuel Villaume ima tudi naziv častni doktor Univerze v Indianapolisu. Živi med Parizom in New Yorkom.

*Slika 10: Emmanuel Villaume, glavni dirigent Orkestra Slovenske filharmonije
(Vir: Arhiv Slovenske filharmonije)*

*Slika 11: Andrew von Oeyen, pianist
(Vir: Arhiv Slovenske filharmonije)*

Andrew von Oeyen se je že uveljavil kot eden vodilnih pianistov svoje generacije. Odkar je pri šestnajstih prvič nastopil s filharmoniki iz Los Angelesa pod vodstvom Esse-Peke Salonena, njegove nastope spremljajo odlične kritike. Pred kratkim je pri založbi Delos izšla njegova zgoščenka z Lisztovimi deli. Že nekaj sezon pa je mladi pianist redni gost festivalov v Aspnu, Ravinii ...

Andrew von Oeyen je bil rojen leta 1979 v ZDA. Klavir je začel igrati pri petih letih in že pri desetih prvič nastopil z orkestrom. Študiral je na Univerzi Columbia na sloviti Juilliadovi šoli. Sedaj živi med Parizom in New Yorkom.

Koncertni mojster Orkestra Slovenske filharmonije je bil Janez Podlesek. Izvedli pa so tri skladbe:

Wolfgang Amadeus Mozart: *Masonska žalna glasba*, K. 447

Ludwig van Beethoven: *Koncert za klavir in orkester*, št. 4 v G-duru op. 58

Allegro moderato / Andante con moto / Rondo: Vivace

Ludwig van Bethiven: *Simfonija št. 7 v A-duru*, op. 92

Poco sostenuto, vivace/Allegro/Presto/Finale: Allegro con brio

4.1.3 PRIPRAVA GRADIVA

Pisma podpore:

Spoštovani!

Ministrstvo za kulturo RS pozdravlja nove strokovne povezave Slovenske filharmonije s sorodnim javnim zavodom na področju glasbene umetnosti iz prijateljskih držav Srbije in Hrvaške. Verjamemo, da bo predstavljeni projekt s svojo umetniško močjo in izrazno prepoznavnostjo presejal stereotipna razmišljanja o kulturni podobi Jugovzhodne Evrope in pomenil korak k izgradnji modernejše Evrope.

Majda Širca
Ministrica za kulturo RS

Spoštovani gospodje Damjanovič, Puljić in Tasovac!

S posebnim zadovoljstvom sem sprejel novico o povezavi treh nacionalnih institucij v skupen projekt. To je pomemben korak za kulturo naših držav in zgraditev mostov sodelovanja med državami.

Želim vam veliko uspehov in izpolnitev vaših želja.

Predsednik Republike Hrvaške
Dr. Ivo Josipović

Spoštovani gospodje Tasovac, Puljić in Damjanovič!

Zelo me je osrečila vaša spodbuda za povezavo treh nacionalnih kulturnih institucij, Beograjske, Zagrebške in Slovenske filharmonije. S tem bomo ustrezno obogatili in izpopolnili sosedske odnose, povečali duh sodelovanja in spoštovanje kulturnih identitet naših narodov.

Vsekakor lahko računate na mojo osebno podporo ob izvajanju vaše vizije, saj so podobni projekti še kako potrebni za izražanje novih kulturnih politik naših regij, pripomogli bodo k dvigu vrednot in civilizacijskih standardov, ki naše narode in njihove voditelje vodijo k spokojnejši in kreativnejši prihodnosti.

Prejmite moje prisrčne pozdrave, vaš Boris Tadić
Predsednik Republike Srbije

Svojo podporo je izkazalo tudi veliko število znanih športnikov, politikov, glasbenikov in drugih intelektualcev.

Kratke izjave treh direktorje partnerskih filharmonij:

Ciklus Pika-Točka-Tačka, ki je nastal s sodelovanjem treh filharmonij, ima za nas poseben in velik pomen. Kot najpomembnejše glasbene institucije svojih držav kot zelo značajni ambasadorji, nismo samo ustvarili nekakšno rutinsko glasbeno kulturno sodelovanje, ampak premagovanje mnogih ovir, ki so nastale v glavah. navsezadnje je glasbeni jezik tisti, ki ne pozna meja in povezuje ljudi.

Damjan Damjanovič, direktor Slovenske filharmonije

Z regionalnim ciklusom Pika – Točka – Tačka želimo ustvariti stabilno, skupno platformo za kakovostno kulturno sodelovanje treh orkestrov, Slovenskih Beograjskih in Zagrebških filharmonikov. Sodelovati enakopravno in na partnerski način. S takim projektom verjamemo, da lahko pošiljamo pozitivno sporočilo v prostor in pokažemo pozitiven primer sodelovanja v regiji.

Ivan Tasovac, direktor Beograjske filharmonije

Miljenko Puljić, ravnatelj Zagrebške filharmonije

Kadar tri nacionalne filharmonije iz držav, katerih definitivno nimajo odlične preteklosti, ustvarijo dolgoročen skupni regionalni projekt, kakršen je Pika – Točka – Tačka, je skoraj nemogoče slišati politično negotovanje. Da bi začeli novo besedo, je treba postaviti piko na predhodno. Tri pike predstavljajo negotovost tako, da

puščamo mogočnost vsem, da v skladu s svojim političnim, umetniškimi strastmi razumejo našo vizijo. GLASBO POSLUŠAMO IN FILHARMONIJE SE LJUBIJO!

Ivan Tasovac, direktor Beograjske filharmonije

*Slika 12: Direktorji treh filharmonij
(Damjan Damjanovič, Ivan Tasovac, Miljenko Puljić)
(Vir: Arhiv Slovenske filharmonije)*

4.2 LOGISTIČNO-TEHNIČNA PLAT GOSTOVANJA

Ob pripravi gostovanja je bilo treba:

- opredeliti termin in lokacijo,
- izbrati program, ki ga bo orkester igral,
- na podlagi izbire programa ugotoviti velikost zasedbe orkestra,
- poskrbeti za rezervacije v hotelih (zaradi velikega števila glasbenikov),
- rezervirati prevoz (odvisno od destinacije – avtobus, letalo – tudi te prevoze je potrebno zgodaj rezervirati, saj ima orkester visoke zahteve po udobju, vodstvo Slovenske filharmonije pa visoke zahteve po profesionalnosti prevoznika),
- rezervirati tovorno vozilo za prevoz inštrumentov
- z vsemi partnerji je treba dogovoriti terminski načrt in načrt plačila storitev,
- mesec dni pred samim gostovanjem pa je bilo treba našim gostiteljem posredovati podatke o prihodu, vrsti vozil (v nekaterih mestih so potrebna dovoljenja za vožnjo s tovornim vozilom), postavitvi nastopajočega odra, dolžini skladb, številu potrebnih

garderob. Hotelom smo morali sporočiti razporeditev posameznikov po eno- in dvoposteljnih sobah ter podatke o prihodih in odhodih.

4.2.1 ORGANIZACIJA O ODLOČITVI IN NAROČILI HOTELA

Na prvem mestu pri izbiri hotela je seveda najpomembnejši dejavnik cena nastanitve. Temu sledi število razpoložljivih sob (nekateri hoteli niso dovolj veliki za število ljudi v orkestru, zato je treba del orkestra nastaniti v enem hotelu, drugi del pa v drugem). Če je kraj nastopa manjši, tudi hoteli niso veliki, pričakujemo ali si želimo hotel s tremi ali več zvezdicami. Pomemben dejavnik pri izbiri hotela so tudi lokacija (bližina koncertne dvorane, bližina javnega prevoza in okolica). Omogočeno mora biti parkiranje ob samem hotelu, če je le mogoče (nekatera mestna središča so zelo ozka, avtobusa, ki ju uporabljamo, pa sta velika nadstropna avtobusa.

Zagreb (9.–10. december 2011)

Hotel Internacional

- 45 enoposteljnih sob
- 16 dvoposteljnih sob
- 1 apartma
- 73 mestnih taks

*Slika 13: Hotel Internacional Zagreb
(Vir: <http://www.hotel-international.hr/>)*

Beograd (10.–11. december 2011)

Hotel Continental Beograd

- 45 enoposteljnih sob
- 16 dvoposteljnih sob
- 1 apartma
- 73 mestnih taks

Slika 14: Hotel Continental Beograd

(Vir: <http://www.zelenaenergija.org/international/event/5th-annual-balkan-energy-finance-forum/3305>)

Naknadno je bilo treba še uskladiti način plačila ali datum plačila.

4.2.2 ORGANIZACIJA IZBIRE PREVOZNIKOV

Avtobusi:

Krajše relacije gostovanja opravimo z avtobusom. Rezervirati je bilo treba dva avtobusa na relaciji Ljubljana–Zagreb–Beograd in nazaj Beograd–Ljubljana. Skupaj približno 1192 km.

Kot sem v nalogi že omenil, ima orkester visoke zahteve po udobju (WC, LCD zaslon ...) ter visoko profesionalnost voznikov.

Storitve, ki jih pričakujemo, nam je zagotovilo turistično, gostinsko in prometno podjetje CORIOUS, d.o.o., ki z nami posluje že dosti časa in smo z njimi zelo zadovoljni.

Tovorno vozilo:

Tudi od prevoznika inštrumentov pričakujemo profesionalen odnos do Slovenske filharmonije ter tovora – dragocenih glasbenih inštrumentov. Vozilo mora biti opremljeno z napravami, s katerimi je mogoče zagotoviti primerno temperaturo v vozilu (toplo-hladno). Gostovanja organiziramo v različnih letnih časih, pozimi ali poleti mora biti temperatura v vozilu 21,5° in približno 50-odstotna vlažnost. Inštrumenti so leseni in zelo občutljivi na temperaturne spremembe, hitro se lahko poškodujejo.

Prevozno sredstvo ne sme presegati 7,5 ton, saj po zakonodaji RS težka vozila ob nedeljah, praznikih in po lokalnih cestah ne smejo voziti. To je za nas ključnega pomena, ker velikokrat gostujemo ob vikendih in do nekaterih krajev gostovanja vodijo le lokalne ceste.

Prevoz inštrumentov in garderobnih omar za nas opravlja podjetje TERMOŠPED, podjetje za transportno hlajenje, trgovino in agencijske storitve d.o.o.

Specifikacija relacije in povračilo nastalih stroškov:

1. Ljubljana–Zagreb–Beograd–Ljubljana (prek Bistrice ob Sotli)
2. Avto dan
3. Cestnina Slovenija
4. Cestnina Hrvaška
5. Cestnina Srbija

Gospodarska zbornica Slovenije je pristojna za upravljanje in izdajo zavarovanj glede inštrumentov, ki smo jih zavarovali.

Konvencija o začasnem uvozu se imenuje Zvezek A.T.A. Karnet. Ta zvezek velja v državah/carinskih območij z jamstvom združenj. Imetnik tega zvezka in njegov zastopnik sta odgovorna za skladnost z zakoni in predpisi države/carinskega območja odhoda in držav/carinskih območij uvoza.

Pridobili smo tudi Potrdilo o rezidentstvu, ki nam ga je izdala Davčna uprava Republike Slovenije, Ministrstvo za Finance.

Potrdilo za Srbijo:

Potrdilo je Konvencija med vlado Republike Slovenije ter svetom ministrov Srbije in Črne gore o izogibanju dvojnega obdavčevanja v zvezi z davki od dohodka in premoženja s protokolom (Uradni list RS, MP-št. 16/05).

Potrdilo za Hrvaško:

Po zakonu o Ratifikaciji sporazuma med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o izogibanju dvojnega obdavčevanja in preprečevanju davčnih utaj v zvezi z davki od dohodka in premoženja (Uradni list RS, MP -št. 16/05).

GLAVNI SEZNAM PREVOZA IN VREDNOSTI

Spisek inštrumentov za gostovanji v Zagrebu in Beogradu na tovornjaku MAN (7,5t)
Kontrabasi:

- Pollman 5 , l. 1979/2995 (2000 EUR) – 70 kg
- Pollman 5 , l. 1979/2954 (2000 EUR) – 70 kg
- Scaramelli, l. 2000/3341 (10000 EUR) – 70 kg
- Grunert 5 , l. 1999/3263 (9000 EUR) – 70 kg
- Grunert 5, l. 1997/3145 (9000 EUR) – 70 kg
- Mariotto, l. 2002/3461 (12000 EUR) – 70 kg

Tolkala:

– 2 x pavke: Ludwig (26` in 29`) – (2 x 80 kg) (8000 EUR)

Harfa:

– Salvi, Iris, I. 1997/7887 (16.000 EUR) – 120 kg

Drugo:

- 4 x zaboj za garderobo (4 x 100 kg – 500 EUR) + 2 x zaboj za čevlje (2 x 40 kg)

- 1 x zaboj za note – 30 kg (200 EUR)

- 6 x stoli za kontrabase – 60 kg (800 EUR)

SKUPAJ EUR: 83.000 €   in   1270 kg

4.2.3 ZAVAROVANJA IN DNEVNICE SODELUJOČIH

Nekaj mesecev pred gostovanjem zagotovimo tudi zdravnika, ki je običajno prisoten na daljših turnejah. Uradno nikjer ni določeno, da je njegova prisotnost obvezna, je pa zelo priporočljiva, saj je na gostovanjih vedno prosotno veliko število glasbenikov in lahko nastanejo nepričakovane poškodbe ali bolezni katerega izmed njih.

Vsi, ki so bili na gostovanju, so bili zavarovani z zdravstvenim zavarovanjem z asistenco v tujini – CORIS.

Z zavarovanjem Coris imamo zelo pozitivne izkušnje, zato mu ostajamo zvesti.

Stroški in dnevnice Slovenske filharmonije na turneji:

– Slovenska filharmonija (dnevnice pribl. 73 ljudi)

– Emmanuel Villaume, dirigent (honorar)

– Andrew von Oeyen, pianist (honorar)

– zdravnik na turneji

– taksi in garaža

– Coris – zavarovanje oseb

– A.T.A. Karnet zvezek

– Corious – prevoz članov Slovenske filharmonije

– Termošped – prevoz opreme in inštrumentov

– Hotel Internacional, Zagreb

– Hotel Continental, Beograd

V stroške in dnevnice moramo vključiti tudi substitute (nadomestne glasbenike), ki jih potrebujemo v primeru odsotnosti rednih glasbenikov ali večjih zasedb.

4.3 KONCERTI IN ODMEVI

4.3.1 LOGISTIČNA PRIPRAVA ZASEDBE ZA KONCERTNO PRIREDITEV

Koncert gostovanja Slovenske filharmonije (ciklus Pika – Točka – Tačka), ki je potekal 9. decembra 2011 v Zagrebu, v Dvorani Vatroslava Lisinskega, in dan pozneje, 10. decembra 2011, v Beogradu, v dvorani Kolarac. Orkester Slovenske filharmonije je vodil njegov glavni dirigent Emmanuel Villaume, kot solist (pianist) pa je nastopil Andrew von Oeyen.

Že pred odhodom na dogovorjeni kraj koncertne prireditve ali pred samim dogodkom smo od vodje orkestra (inšpektor) pridobili navodila in informacije o številu sodelujočih glasbenikov in inštrumentov, ki so bili potrebni za izvedbo določenega glasbenega dela, ter vse potrebne informacije za nemoteno izvedbo prireditve. Od inšpektorja orkestra prejmemo tudi druge napotke celotnega poteka turneje, zbirna mesta, odhodi, prihodi, postanki ...

NAČRT GOSTOVANJA ZAGREB–BEOGRAD 9. do 11. december 2011

Petek, 9. 12. 2011

Ljubljana–Zagreb (približno 140km)

- 13.00.....Odhod iz ljubljane (Trg francoske revolucije) proti Zagrebu
pribl.15.30.....Prihod v Zagreb in nastanitev v Hotelu Internacional Zagreb
Miramarska 24, 10.000 Zagreb
<http://www.hotel-international.hr/>
- 18.00.....Odhod peš iz hotela do dvorane
Koncertna dvorana Vatroslav Lisinski
Trg Stjepana Radića 4 – Zagreb
- 18.30.....Akustična vaja
19.30.....KONCERT

Sobota, 10. 12. 2011

Zagreb–Beograd (približno 400 km)

- 09.00.....Odhod proti Beogradu
15.00.....Prihod v Beograd in nastanitev v hotelu Continental – Beograd
Vladimira Popovića 10, 11.000 Novi Beograd
<http://www.continentalhotelbeograd.com/naslovna.1.html>
- 18.15.....Odhod iz hotela z avtobusom do dvorane
Koncertna dvorana Kolarac
Studentski trg 10 – Beograd
- 19.00.....Akustična vaja
20.00.....KONCERT

Nedelja, 11. 12. 2012

Beograd–Ljubljana (približno 550 km)

- 09.00.....Odhod proti Ljubljani

V našem primeru – cikel Pika – Točka – Tačka je sodelovalo 61 glasbenikov, dirigent in solist (pianist).

Kot primer navajam predpisano zasedbo potrebnih glasbenikov za izvedbo posameznih skladb.

Wolfgang Amadeus Mozart: *Masonska žalna glasba*

0 2 2 0 – 2 0 0 0 – godala 76543

oziroma

0[brez flavt] 2[dve oboji] 2[dva klarineta] 0[brez fagotov] – 2[dva rogova] 0[brez trobent] 0[brez pozavn] 0 [brez tube] – godala [7 pultov prvih violin (14 glasbenikov), 6 pultov drugih violin (12 glasbenikov), 5 pultov viol (deset glasbenikov) 4-je pulti violončel (8 glasbenikov), 3-je pulti kontrabasov (6 glasbenikov)]

Ludwig van Beethoven: *Koncert za klavir in orkester v G-duru*

1 2 2 2 – 2 2 0 0 – timp – godala 76543

oziroma

1[ena flavta] 2[dve oboji] 2[dva klarineta] 2[dva fagota] – 2[dva rogova] 2[dve trobenti] 0[brez pozavn] 0 [brez tube] – godala [7 pultov prvih violin (14 glasbenikov), 6 pultov drugih violin (12 glasbenikov), 5 pultov viol (deset glasbenikov) 4-je pulti violončel (8 glasbenikov), 3-je pulti kontrabasov (6 glasbenikov)]

Ludwig van Beethoven: *Simfonija št. 7 v A-duru, op. 92*

2 2 2 2 – 2 2 0 0 – timp – godala 76543

2[dve flavti] 2[dve oboji] 2[dva klarineta] 2[dva fagota] – 2[dva rogova] 2[dve trobenti] 0[brez pozavn] 0 [brez tube] – godala [7 pultov prvih violin (14 glasbenikov), 6 pultov drugih violin (12 glasbenikov), 5 pultov viol (deset glasbenikov) 4 – je pulti violončel (8 glasbenikov), 3 – je pulti kontrabasov (6 glasbenikov)]

Posebnost tega koncerta je bila priprava odra med prvo in drugo skladbo, saj je v drugi skladbi nastopil pianist in je bilo na odru treba pripraviti klavir, ki smo ga prej namestili na pravi prostor in uglasili po želji solista. Odrski tehnik pred točko, v kateri nastopi klavir, pristopi do inštrumenta, odpre klavirski pokrov in prinese klavirski stol z možnostjo nastavitve višine.

*Slika 15: Koncertni klavir
(Vir: Arhiv Slovenske filharmonije)*

Koncertno-prireditveni prostor ali oder je moral imeti najmanj tri nivoje (stopničasta postavitve). Vsak nivo odra je moral biti od predhodnega nivoja za 15 cm višji in imeti globino vsaj 1,5 m. V koncertnih dvoranah so nas čakali stoli za glasbenike, notna stojala, uglašen klavir in klavirski stol, dirigentski podstavek z varovalno ograjo. O primerni osvetljenosti prostora smo se pogovorili na predhodni tonski vaji, ki je potekala pred koncertom. Prisoten je moral biti tudi uglaševalec klavirja, ki je odgovoren za klavirsko uglašenost zvoka, do prihoda pianista.

Pred odhodom na gostovanje smo v Slovenski filharmoniji pripravili garderobne omare, v katerih imajo glasbeniki shranjene svoje koncertne obleke in čevlje, večje inštrumente (kontrabase, pavke), zaboj z notnim gradivom in stole za kontrabase, ki spominjajo na barske stole. Vse smo shranili v primerne zaboje s kolesčki, da jih je lažje premikati.

Naročili smo primerno tovorno vozilo in ga pravilno naložili. Najprej smo naložili večje zaboje in proti koncu manjše, vse skupaj zavarovali in privezali, da med potjo ne bi nastale poškodbe zaradi malomarnosti. Pravilna razporeditev teže zabojnikov je zelo pomembna tudi zaradi nagiba, da se tovorno vozilo ne prevrne, s tem smo zagotovili varnost vozniku in sopotnikom.

4.3.2 LOGISTIČNA OPRAVILA NA KONCERTNI PRIREDITVI

Dve do tri ure pred dogovorjeno tonsko vajo raztovorimo naloženo tovorno vozilo in vse razporedimo na tovorno dvigalo v koncertni dvorani, ki nas pripelje v bližino zaodrja.

Na koncertnem odru nas pričaka tehnična služba, ki nam pripravi potrebno število stolov brez naslonov za roke za glasbenike in notna stojala, koncertni klavir s stolom, ki ga na pravo višino naravna solist sam, in dirigentski podstavek z varovalno ograjo.

Koncertni oder je pripravljen v treh nivojih, skladno z dogovori, prostor je velik, tako da ni zapletov s prostorsko postavitvijo orkestra. Primerno osvetljenost prostora določimo na tonski vaji, ko so na odru prisotni vsi nastopajoči, ker v primeru premočne oziroma preslabe svetlobe takoj opozorimo tehnike, da težavo v najkrajšem času odpravijo.

Garderobne omare so porazdeljene v primerno ločene prostore (ženski, moški, dirigentski in solistični), inštrumente in preostali tovor pa dostavimo na prireditveni oder in v zaodrje.

Da bi oder čim boljše pravilno in natančno pripravili, nanj najprej postavimo dirigentski podstavek (leseno kocko, visoko 15 cm, ki dirigentu in glasbenikom omogoča, da lažje medsebojno komunicirajo) na sredino odra, saj nam ta služi za merilo priprave oblike orkestra.

Z leve strani dirigentskega podstavka smo postavili prve violine (14 stolov in 7 notnih stojal), poleg njih druge violine (12 stolov in 6 notnih stojal), na sredino violončela (8 stolov, 4 notna stojala in lesene križe, ki jih violončelisti potrebujejo, da si inštrument utrdijo v zeleni položaj) ter na desni strani dirigentskega podstavka viole (10 stolov in 5 notnih stojal). Na prvem nivoju smo postavili kontrabase in posebne stole, ki jih potrebujejo kontrabasisti (6 stolov in 3 notna stojala). Nato smo na preostalih treh nivojih (stopnice) postavili pihala (8 stolov in 8 notnih stojal), trobila (4 stole in 4 notna stojala) in tolkala (en visok vrtljivi stol in eno notno stojalo).

Ko smo končali pripravo orkestra na odru, smo na oder ustrezno razvrstili podstavke za odlaganje inštrumentov, arhiv pa je poskrbel za razdelitev notnega gradiva na notna stojala.

Koncerta v Zagrebu in Beogradu sta se začela ob 19.30. uri, najprej so na oder pristopili glasbeniki orkestra, ki jih poslušalci pozdravijo s ploskanjem, se uglasijo in počakajo, da pristopi dirigent. Ko je orkester pripravljen, se zatemni dvorana, oder ostane razsvetljen.

Med poslušanjem je obvezno izklopiti mobilni telefon, da ne motimo prireditve in drugih poslušalcev, ki so prišli poslušat koncert. Poslušalci naj bi poznali osnove bontona vedenja na koncertih.

Ko se je koncert začel, je bila na vrsti prva skladba (Mozart). Nato je sledila druga (Beethoven), v kateri je bil na vrsti pianist. Treba je bilo odpreti klavirski pokrov in prinesiti klavirski stol, ki ga je pianist pred tem na tonski vaji že namestil na željeno višino. Dirigentsko varovalno ograjo smo sneli s podstavka, ker ga je bilo treba poriniti pod klavir le toliko, da lahko dirigent še stoji na njem. Taka postavitve med pianistom in dirigentom omogoča boljše komuniciranje med njima. Sledil je odmor in odrski tehniki so klavir pospravili ali odpeljali v zaodrje. Sledilo je nadaljevanje drugega dela koncerta, Beethovenova Simfonija št. 7. Ponovno je bilo treba nastaviti varovalno ograjo na dirigentskem podstavku.

Po končanem koncertu so nam organizatorji pomagali pospraviti in naložiti naše zabojnike in inštrumente na tovorno vozilo. Ko sta bila delo in koncert končana, smo bili povabljeni na pogostitev. Gostiteljem smo se lepo zahvalili in v pričakovanju njihovega prihoda v Ljubljano, ki bo v maju 2012, se bomo potrudili in jim prijaznost vrnil.

Drugi dan smo zapustili hotel v Zagrebu in se odpravili v Beograd, kjer smo projekt ponovili. Dvorana Kolarac v Beogradu je veliko manjša od zagrebške Vatroslava Lisinskega, zato so imeli glasbeniki na odru manj prostora.

4.3.3 KRITIKE

Kritiški odmevi:

Zanimanje za koncerta v Zagrebu in Beogradu je bilo veliko. Dvorani sta bili zasedeni do zadnjega sedeža. Prijetni odzivi poslušalcev med koncertoma in po njih pa so nam za trenutek obodili spomine na nekoč tesnejše sodelovanje med tremi državami.

Naj navedem nekaj primerov:

Za lep začetek večera so se poslušalcem predstavili vsi trije direktorji filharmonij. Domačin Miljenko Puljić je Damjanu Damjanoviču in Ivanu Tasovcu v znak prijateljstva podaril srebrnik Zagrebške filharmonije z likom Jakova Gotovca. Zagrebška publika je Slovensko filharmonijo in njegega glavnega dirigenta vseskozi nagrajevala z ovacijami.

Emmanuel Villaume je visok in dolgih rok, toda kljub temu temperamenten in nezadržan. Z eno besedo fantastičen.

(Branimir Pofuk, Sijajen začetek regionalnega ciklusa treh filharmonij »Pika-Točka-Tačka«, Večerni list, 10. 12. 2011)

Začetek novega cikla vodilnih filharmoničnih orkestrów v regiji – Slovenska, Beograjska in Zagrebška filharmonija – želijo ustvariti stabilno skupno platformo za kvalitetno kulturno sodelovanje, v kateri bodo vsi trije orkestri sodelovali enakopravno in na popolnoma partnerski način.

Tako tri glavna mesta – Ljubljana, Beograd in Zagreb – dobivajo tri nove, kvalitetne in zanimive koncertne cikle, ki imajo identičen program, dirigente in gostujoče soliste.

(Z uspehom odprt ciklus Pika-Točka-Tačka, Politika plus, 11. 12. 2011)

*Slika 16: Koncert v Zagrebu
(Vir: Arhiv Slovenske filharmonije)*

5 SKLEP

Moje delo temelji na izkušnjah, ki sem jih pridobil na delovnem mestu tehničnega koordinatorske Slovenske filharmonije. Ugotovil sem, da me delo, ki ga opravljam, zelo veseli in da lahko tudi osebno pripomorem k uspešno izvedeni prireditvi. Ker literature za opisano problematiko ni na pretek, so mi z informacijami priskočili na pomoč zaposleni v Orkestru Slovenske filharmonije, zaposleni v arhivu in inšpektor orkestra.

Pri organizaciji koncertov na gostovanjih bi bilo seveda veliko lažje in finančno prijaznejše, če bi se lahko izognili prevozu večjih inštrumentov, kot so naprimer kontrabasi, večja tolkala (pavke, marimba, vibrafon, ksilofon ...) in harfa ter si jih izposodili kar na kraju dogodka. Tako bi se izognili tudi morebitnim poškodbam inštrumentov na poti in pri selitvi. Vendar ostajamo le pri teoretičnih rešitvah, saj se glasbeniki z igranjem na tuje inštrumente v večini primerov ne strinjajo, ker so navajeni na svoje ali pa so drugi lahko slabše kakovosti, kar seveda vpliva na umetniško poustvarjanje.

Odri bi morali biti tehnično posodobljeni, imeti bi morali hidravlično nastavitev višine stopničaste postavitve za orkester. Na večini koncertnih lokacij moramo postavljati lesene podstavke, kar ne ustreza vsem varnostnim predpisom, poleg tega pa je lahko posledično moteč tudi videz samega odra.

Prednost tehnično posodobljenih odrov je seveda v prvi vrsti ta, da pri dostavi večjih inštrumentov na oder dodatni robotizirani pripomočki (kot je naprimer gosenica za premikanje klavirja ali harfe) niso potrebni, olajšano pa je tudi fizično delo.

Tehnični delavec opravlja naporno delo, dvigovanje težjega tovora predstavlja delavcem (zlati tistim starejšim) velik fizični napor.

V nekaterih glasbenih hišah so odri že posodobljeni z dvigalom, ki je postavljeno na sredini odra in z njim lahko vse večje in težke inštrumente dostavijo iz kletnih prostorov neposredno na oder.

Podobna dvigala in dostopnost prevoznih sredstev v neposredno bližino koncertnega odra bi omogočila kvalitetnejšo, hitrejšo in varnejšo dostavo inštrumentov ter drugega materiala, potrebnega za izvedbo posameznega koncerta, na prizorišče.

Pravil o najboljši izvedbi prireditev seveda ne poznamo, navodila nikjer niso zapisana, poleg tega nekaj, kar morda velja za posamezni koncertni oder, niti približno ne velja na drugem. S težavami se spoprijemamo na vsaki lokaciji posebej in zato je naše delo pestro, zanimivo, poučno in zabavno.

In naj sklenem z besedami direktorja prijateljske Beograjske filharmonije, gospoda Ivana Tasovca:

»Glasbo poslušamo, a filharmonije se ljubijo.«

6 LITERATURA, VIRI

Interni dokument:

B&B, izobraževanje in usposabljanje d.o.o. (2011/12) Interno gradivo za višjo strokovno šolo, program logistično inženirstvo: Logistika v gospodarskih družbah, str. 5–8.

B&B, izobraževanje in usposabljanje d.o.o. (2011/12) Interno gradivo za višjo strokovno šolo, program logistično inženirstvo: Logistični sistemi, str. 7–9.

Knjige:

Daniels, David (2005, 4. izdaja) *Orchestral music : a handbook*. Toronto: Scarecrow Press, inc.

Spletne strani:

Dispozicija prireditve

<http://www.turistica.si/priponke/Dispozicijaprireditve.doc>, dostopno 22. 12. 2010

Evropska agencija za varnost in zdravje na delu/European Agency for Safety and Health at Work

<http://osha.eu.int>, dostopno 24. 12. 2010

Hotel Continental Beograd

<http://www.zelenaenergija.org/international/event/5th-annual-balkan-energy-finance-forum/3305>

Hotel Internacional Zagreb

<http://www.hotel-international.hr/>

Management prireditev

<http://www.fm-kp.si/zalozba/ISBN/978-961-266-068-0.pdf>, dostopno 23. 12. 2010, str. 49–52

Politika plus

(Z uspehom odprt ciklus Pika-Točka-Tačka, Politika plus, 11. 12. 2011)

<http://www.politikaplus.com/novost/47583/foto-zagrebacka-filharmonija-s-uspjehom-otvoren-ciklus-tocka-tacka-pika>

Slovenska filharmonija

<http://www.filharmonija.si/dvorani/dvorana-marjana-kozine/>

Upravljanje prireditve na primeru BSH (Diplomsko delo)

<http://old.epf.uni-mb.si/ediplome/pdfs/korosec-martin.pdf>, dostopno 22. 12. 2010, str. 9–12, 19

Varnost na javnih prireditvah/Safety and Security of Public Events

<http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2004/varnost.pdf>, dostopno 24. 12. 2010

Večerni list

Branimir Pofuk, Sijajen začetek regionalnega ciklusa treh filharmonij »Pika-Točka-Tačka«, Večerni list, 10. 12. 2012)

<http://www.vecernji.hr/kultura/sjajan-pocetak-regionalnog-ciklusa-tri-filharmonije-tocka-tacka-pika-clanak-354815>

KAZALO SLIK

Slika 1: Garderoba v Slovenski filharmoniji.....	5
Slika 2: Dvorana Marjana Kozine v Slovenski filharmoniji.....	6
Slika 3: Arhiv Slovenske filharmonije.....	7
Slika 4: Orkester Slovenske filharmonije na koncertu.....	9
Slika 5: Načrt priprave odra za koncert.....	11
Slika 6: Vlitek zaščitnega čepka proti hrupu.....	14
Slika 7: Violina v zaščitnem kovčku.....	15
Slika 8: Prevoz inštrumentov.....	17
Slika 9: Garderobne omare.....	18
Slika 10: Emmanuel Villaume, glavni dirigent Orkestra Slovenske filharmonije.....	21
Slika 11: Andrew von Oeyen, pianist.....	21
Slika 12: Direktorji treh filharmonij.....	24
Slika 13: Hotel Internacional Zagreb.....	25
Slika 14: Hotel Continental Beograd.....	26
Slika 15: Koncertni klavir.....	32
Slika 16: Koncert v Zagrebu.....	35